

Joves amb necessitat d'inserció educativa o laboral

Una anàlisi sociodemogràfica per la ciutat de Barcelona

**Ajuntament
de Barcelona**

Informe elaborat per l'Observatori de l'FP de la Fundació BCN Formació Professional.
Maig 2017

Sumari

I.	Introducció	3
II.	Context europeu	5
	• Indicators de context.....	5
	• Definició europea dels joves NEET	7
	• Fonts d'informació	10
III.	Estimació dels i les joves NEET per la ciutat de Barcelona.....	11
	• Definició i fonts utilitzades	11
	• Metodologia.....	13
	• Resultats: volum de joves NEET	20
	• Resultats: perfil de joves NEET	24
	• Possible localització: districtes i barris	31
IV.	A tall de síntesi	38
V.	Recomanacions	38

I. Introducció

L'objectiu d'aquest estudi és poder identificar els i les joves d'entre 16 i 24 anys de la ciutat de Barcelona que no estan ni treballant ni estudiant tant des del punt de vista de la quantitat de persones joves que es troben en aquesta situació, com de les seves característiques sociodemogràfiques. Alhora, i en la mesura del possible, poder localitzar la seva ubicació a la ciutat.

Abans d'elaborar aquest estudi s'ha realitzat un sondeig amb entitats socials i educatives¹ que treballen amb joves d'aquestes edats i amb persones expertes que ja han mesurat i analitzat aquest fenomen amb anterioritat per tal d'identificar registres i fonts d'informació que permetin analitzar aquest col·lectiu.

La principal conclusió que es desprèn d'aquestes entrevistes informals és la dificultat d'identificar i de mesurar el nombre i característiques de les persones joves que estan fora del sistema educatiu i laboral per dues raons principals: la primera per la manca d'un registre únic de l'alumnat mentre són dins el sistema que permeti fer el seguiment de la seva trajectòria educativa i la seva inserció laboral posterior si aquesta es produeix. En el moment de fer l'estudi s'està impulsant aquest registre per part del Departament d'ensenyament però encara no és operatiu. La segona raó és la diversitat de percepció i definició del concepte de joves que ni estudien ni treballen, que condiciona la forma de mesurar el col·lectiu. Dit d'una altra manera, no hi ha una definició unívoca del concepte estudiat.

Davant aquesta situació, cal esmentar que els resultats presentats en aquest estudi són **estimacions orientatives** que ens permeten aproximar-nos al volum i la tipologia de joves d'entre 16 i 24 anys a la ciutat de Barcelona que no estan ni treballant ni estudiant.

Al llarg d'aquest estudi el concepte de jove que ni estudia ni treballa es presenta com a joves NEET. Aquest terme s'extreu de les sigles del concepte utilitzat per la Unió Europea de "*Not Education, Employment and Training*". Cal esmentar que s'ha optat per aquest terme per tal de no donar pas al debat actualment vigent del terme NiNi ja que l'objectiu central de l'estudi és identificar en termes numèrics els i les joves que ni estudien ni treballen, sense anar més

¹ Les entitats consultades són: el Consorci d'Educació de Barcelona, Fundació ADSIS, Centre Colomer, Fundació Impulsem, Observatori de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, Prisma - Observatori Juvenil de Proximitat, Departament de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona i Observatori del treball i model productiu de la Generalitat de Catalunya entre altres administracions supramunicipals que gestionen bases de dades.

enllà de la concepció social d'aquest terme. Així doncs, al llarg de l'estudi es parlarà de joves NEET o bé joves que ni estudien ni treballen.

Finalment, és important esmentar que la fase de treball finalitzada d'aquest estudi és de caràcter quantitatiu i, per tant, no s'han contemplat aspectes de caràcter més substantiu, en conseqüència qualitatiu, que són importants a l'hora de contextualitzar el perfil sociodemogràfic d'aquest col·lectiu.

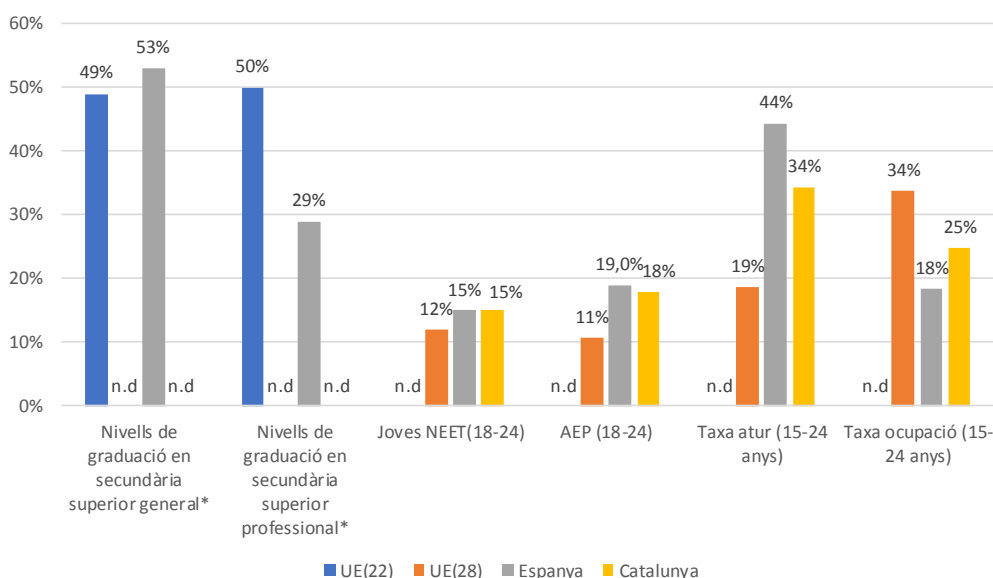
II. Context europeu

Abans de passar a presentar les dades dels i les joves que ni estudien ni treballen a la ciutat de Barcelona és important aportar informació a partir de quatre indicadors que ens mostren la situació en termes educatius i laboral de les persones joves a Catalunya, l'Estat espanyol i a la Unió Europea dels 28 estats membres (en endavant, UE28, dada facilitada per Eurostat) i la Unió Europea dels 22 de l'OCDE (en endavant, UE22). Alhora, es fa un recull dels indicadors existents a nivell europeu que tenen com a objectiu mesurar l'abandonament escolar prematur i les persones joves que no estan estudiant ni treballant.

- Indicadors de context

De forma breu es presenten cinc indicadors de context català, espanyol i europeu entorn a la graduació educativa en els nivells de secundària superior (secundària postobligatòria), tant general com professional, els nivells d'abandonament escolar prematurs, el volum de joves NEET, i les taxes d'ocupació i d'atur. A excepció dels indicadors educatius, la resta s'han extret de la base de dades d'Eurostat. Quant als dos indicadors educatius, aquests s'han obtingut a partir de les dades facilitades per l'OCDE en l'informe *Education at a glance 2016* que aquest organisme elabora anualment.

Figura 1. Principals indicadors de l'estat de la joventut. UE22, UE28, Espanya i Catalunya. 2016

Font: elaboració a partir de les dades de l'EUROSTAT i el OCDE.

*Les dades corresponen al curs 2013.

n.d: dades no disponibles per aquesta unitat territorial.

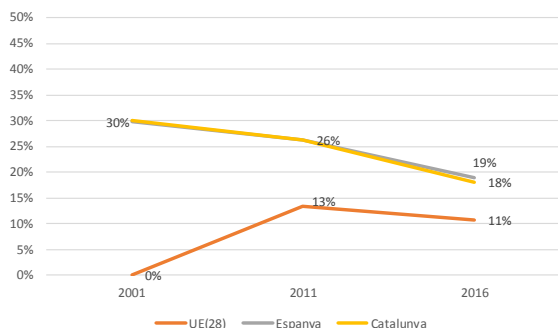
En la figura 1 podem observar que Catalunya presenta una posició intermèdia entre l'Estat espanyol i la mitjana dels estats europeus i, per tant, presenta un escenari més òptim. S'hi observa tres tendències; la primera en termes formatius és la major proporció de joves que cursen estudis secundaris superiors generals a l'Estat espanyol respecte l'UE22 i en contraposició una menor proporció de persones que cursen la modalitat professional. Per tant, continua existint la tendència que els i les joves espanyoles cursen més l'opció de batxillerat que FP i amb una diferència notable.

La segona tendència se centra en els indicadors del volum de joves que surten del sistema educatiu i no realitzen la transició cap al sistema laboral. En aquest sentit Catalunya presenta uns nivells semblants a l'Estat espanyol, aquests superiors a la resta de la UE28. Cal destacar els 7 punts percentuals de diferència en l'indicador d'abandonament escolar prematur (en endavant AEP). I finalment, la darrera tendència observada és una menor presència dels i les joves de 15 a 24 anys en el mercat de treball tant a l'Estat espanyol com a Catalunya: s'aprecia una taxa d'ocupació inferior i una taxa d'atur superior que a l'UE28.

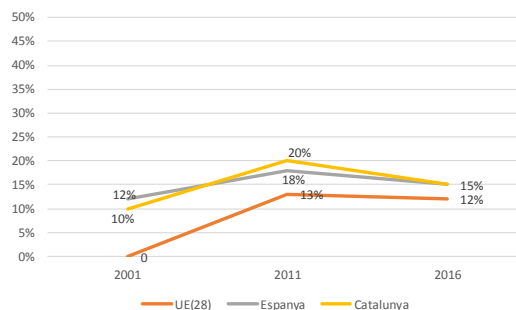
A continuació, en la figura 2, es presenta la tendència d'aquests indicadors per a tres anys: el 2001, 2011 i la dada més recent, el 2016. Els indicadors que ens mostren la no-presència de les persones d'entre 18 i 24 anys en el sistema educatiu reflecteixen una tendència a la baixa, especialment l'indicador d'AEP, que s'ha reduït a Catalunya en 6 punts percentuals. Els indicadors de la presència dels i les joves en el mercat de treball indiquen una tendència inversa: una disminució notable de la taxa d'ocupació juvenil respecte de l'any 2001 i una de menys accentuada respecte l'any 2011. Quant la taxa d'atur juvenil tant a Catalunya com a l'Estat espanyol ha experimentat un augment preocupant respecte l'any 2001. És important tenir present que és en aquest període, de l'2001 al 2011, quan es desencadena la crisi econòmica i, com és d'esperar, un dels principals col·lectius més afectats van ser les persones joves. En canvi, una dada positiva és la disminució de l'atur juvenil a Catalunya si comparem la darrera dada amb la de l'any 2011: amb una reducció notable de 10 punts percentuals. En aquest sentit s'ha de tenir present que els intervals temporals no són homogenis i, per tant, aquest increment es pot veure afectat per aquesta distància temporal més curta respecte el primer període.

Figura 2. Evolució dels principals indicadors observats. 2001-2016

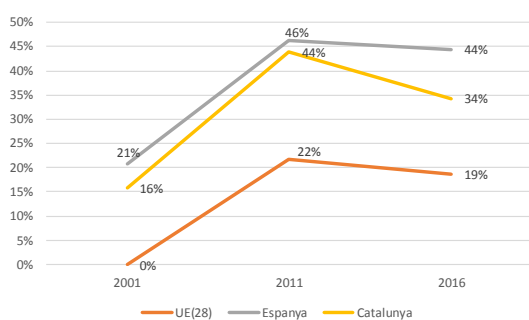
AEP(18-24 anys)

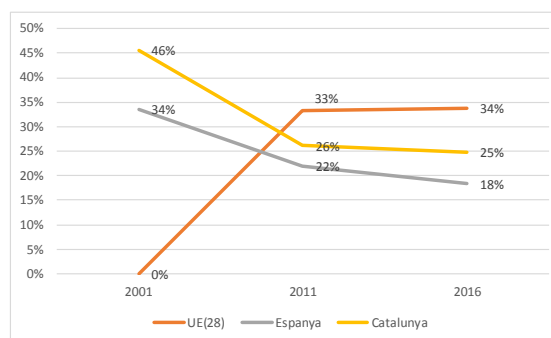
Joves NEET (18-24 anys)

Taxa d'atur (15-24 anys)

Taxa d'ocupació (15-24 anys)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'EUROSTAT.

- Definició europea dels joves NEET

Per tal de poder estimar les persones joves que estan fora del sistema educatiu i no han fet la transició al món laboral, el primer que cal fer és conèixer quines definicions existeixen al respecte i quins en són els indicadors.

A continuació es presenta la definició que tant la Unió Europea, Eurostat i l'OCDE elaboren al respecte i que han esdevingut la base per a l'anàlisi d'aquest col·lectiu en aquest informe:

→ Unió Europea: "The European commission defines as early leavers those young aged 18-24 who leave education and training with only lower secondary education or less, and who are no longer in education and training."

This definition although may serve some statistical purposes to be able to measure the phenomenon across countries, does not allow to differentiate the situations of the early leavers. In particular, it does not differentiate among those students who: Had drop out experiences at different levels of education and thus are not qualified completed upper secondary education but did not succeed in the final examination completed lower secondary education and have never registered in the next level. Thus, the definition does not allow to capture where young people drop out from;

whether is from lower or upper secondary education, and the type of education and training (general or VET)".²

- Eurostat: "The indicator on young people neither in employment nor in education and training (NEET) corresponds to the percentage of the population of a given age group and sex who is not employed and not involved in further education or training. The numerator of the indicator refers to persons who meet the following two conditions: (a) they are not employed (i.e. unemployed or inactive according to the International Labour Organisation definition) and (b) they have not received any education or training (i.e. neither formal nor non-formal) in the four weeks preceding the survey. The denominator in the total population consists of the same age group and sex, excluding the respondents who have not answered the question 'participation in regular (formal) education and training'. Due to no answers to the variable 'participation in education and training' or 'educational attainment level', certain breakdowns of NEET rates may not exactly sum up to the overall NEET rate for a given age group and sex."
- OCDE: "Youth inactivity presents the share of young people not in employment, education or training (NEET), as a percentage of the total number of young people in the corresponding age group. Young people in education include those attending part-time or full-time education, but exclude those in non-formal education and in educational activities of very short duration. Employment is defined according to the ILO Guidelines and covers all those who have been in paid work for at least one hour in the reference week of the survey or were temporarily absent from such work. Young people who are NEET are at risk of becoming socially excluded, with income below the poverty-line and without the skills to improve their economic situation."

Davant d'aquest marc de referència, cal esmentar dos aspectes rellevant que condicionen la interpretació dels indicadors: el primer és contemplar el col·lectiu de forma homogènia sense tenir en compte la diversitat i la singularitat de cada persona, i, el segon, el context socioeconòmic que té l'individu.

No obstant a aquesta definició establerta oficialment, val a dir que la forma de mesurar aquest col·lectiu esdevé heterogènia: s'han detectat diferents indicadors bruts oficials que tenen l'objectiu de mesurar el volum de joves NEET. Cal indicar que cada un d'ells està calculat en base a uns criteris conceptuals i demogràfics diferents, fet que dificulta la concreció i la identificació del volum de persones joves inactives NEET. A més, les diferents fonts d'informació existents són sovint d'àmbit estatal i no s'ofereix informació a nivell subterritorial.

² Psifidou, I. (2017): *An unresolved problema: how to tackle early leaving from VET? The role of local authorities*. Un problema no resolt: com abordar l'abandonament escolar prematur? Fundació Jaume Bofill

La taula 1 mostra la disparitat d'opinió a l'hora de definir, d'una banda, el concepte de persones "joves" i, de l'altra, el que defineix "que ni estudien ni treballen".

Taula 1. Indicadors que mesuren els joves NEET

Indicador	Concepte	Font d'informació	Àmbit territorial	Resultat
Percentatge de joves NEET	Joves d'entre 15 i 24 anys que declaren no estar ocupats (en situació d'atur o inactivitat) i no haver rebut cap formació en les quatre setmanes prèvies al moment de ser enquestats.	Eurostat (Enquesta de població activa de la Unió Europea)	Europa Espanya Catalunya	UE28: 11,5 (2016) Espanya: 14,6 (2016) Catalunya: 15,1 (2016)
Joves NEET	Percentatge de joves d'entre 15 i 29 anys que ni treballen ni estudien.	OECD	Espanya	OECD Promig: 14,5 Espanya: 22,8 (2015)
Població en situació NEET restringit	Proporció de joves de 16 a 24 anys que no estudia, treballa, busca feina o té responsabilitats familiars; i que, a priori, no té cap impediment objectiu per a desenvolupar alguna d'aquests activitats, respecte el total de la població de 16 a 29 anys.	Observatori de la joventut (Enquesta de població activa)	Catalunya	Catalunya: 16.8% (2016)
Enquesta "Joves de Barcelona" (2015)	Joves que ni estudien ni treballen de 15 a 34 anys. 1.435 entrevistes. Mostreig aleatori estratificat.	Ajuntament de Barcelona	Barcelona Districte	Barcelona: -11,4% 15 a 29 anys i -5% de 15 a 19 anys, -15% en la franja d'edat de 25 a 29 anys).
Abandonament escolar prematur	Percentatge de població entre els 18 i els 24 anys sense estudis postobligatoris	Eurostat- Repte 2020	Europa Espanya Catalunya Províncies	UE28:10,7% Espanya:19,0% Catalunya: 18,0% (2016)

Font: elaboració pròpia

- Fonts d'informació

L'altre element clau per a l'estudi és la recerca de les fonts d'informació que permetin quantificar el fenomen. Els organismes internacionals se centren en l'Enquesta de Població Activa (en endavant l'EPA) que elabora l'INE. Aquesta és una enquesta de caràcter trimestral que té representativitat estadística fins a la unitat territorial de la província i que permet la comparabilitat a nivell europeu.

A Catalunya no existeix cap més registre que reculli la situació educativa i laboral de les persones joves d'entre 16 i 24 anys ni permeti reproduir la seva trajectòria. Si baixem a escala territorial per la ciutat de Barcelona tampoc es disposa de cap base de dades que permeti identificar aquest col·lectiu.

Les entitats de Barcelona que estan en contacte amb els i les joves NEET disposen de registres propis però que presenten unes certes limitacions metodològiques:

1. Cada entitat defineix el seu públic segons els objectius dels seus programes.
2. Existeix dispersió de registres amb criteris singulars que no permeten una estandardització de les fonts d'informació a nivell de ciutat.
3. Els registres administratius que les entitats socials elaboren tenen criteris diferents segons els interessos i els objectius de cada un dels programes i sovint estan dissenyats per a la justificació d'ajuts econòmics. Per tant, cada base de dades recull uns ítems diferents sota uns criteris individuals.
4. Actualment, la majoria d'entitats socials o centres educatius no fan un seguiment del jovent major de 16 anys un cop ha finalitzat els estudis i no continua amb la seva etapa educativa o bé els abandonen.
5. Sovint els registres dels programes recullen les dades dels usuaris que atenen i no de la persona en termes nominals. És a dir, una persona pot haver visitat el centre cinc cops i, per tant, es comptabilitzen com a cinc usuaris diferents. Aquest fet fa que no es puguin tenir en compte algunes bases de dades existents.

Ara bé, des de l'Ajuntament de Barcelona s'impulsa des de l'any 1992 l'*Enquesta de joves de Barcelona*, l'última edició de la qual correspon a l'any 2015. Aquesta aporta coneixement sobre les condicions de vida, els hàbits i els valors de la gent jove barcelonina amb edats compreses entre els 15 i els 34 anys, i alhora, traça un perfil general de les característiques socials, econòmiques i demogràfiques de les persones joves i fa un retrat exhaustiu dels

diversos àmbits que composen la realitat juvenil. Per tant, l'enquesta també pot aportar indicis sobre l'objectiu d'aquest estudi.

III. Estimació dels i les joves NEET per la ciutat de Barcelona

A continuació es descriuen i es presenten els principals resultats obtinguts en l'anàlisi quantitativa. Per tal de fer aquest document amable al lector, l'apartat s'ha estructurat en tres grans subapartats: el primer focalitzat en la descripció dels indicadors i les fonts d'informació utilitzades, el segon, en la metodologia emprada —en aquest sentit es vol comentar que la dedicació de l'anàlisi ha estat més complex del que es presenta en aquest apartat— i finalment, el tercer, centrat en els resultats. Pel que fa a aquests últims, es fa una distinció entre les dades de volum de joves NEET existents a la ciutat i el seu perfil sociodemogràfic segons el filtre de l'indicador, és a dir, segons el criteri que defineix el col·lectiu observat.

- Definició i fonts utilitzades

En aquest apartat es presenta l'estimació del col·lectiu de joves NEET per la ciutat de Barcelona que s'ha calculat a partir de diverses fonts d'informació oficials. Primer de tot, cal esmentar que les dades que s'aporten en aquest estudi són estimatives i orientatives ja que, com s'ha comentat, a data de l'elaboració d'aquest estudi, no es disposa d'un registre estadístic o administratiu que permeti identificar el nombre de joves d'entre 16-24 anys residents a la ciutat que han sortit del sistema educatiu (no estan estudiant) i que no han entrat en el laboral (no estan treballant). Així doncs, les dades en termes absoluts i relatius presentades en aquest informe s'han d'entendre com a valors orientatius per a poder oferir eines per a la planificació i el disseny de polítiques públiques que ataquin aquesta situació.

Tal com s'ha evidenciat en el capítol precedent, existeixen múltiples definicions i indicadors per mirar d'identificar el col·lectiu de joves objecte d'aquest estudi. Des de l'Observatori de l'FP de la Fundació BCN Formació Professional s'ha considerat convenient realitzar l'anàlisi a partir de la definició de l'Eurostat i les consideracions conceptuais que Pau Serracant, de l'Observatori de la Joventut de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, fa en el seu estudi *Generació NI-NI", estigmatització i exclusió social*.

Ara bé, en el nostre cas, un element que s'ha tingut en compte com un element determinant és el nivell educatiu màxim assolit. Per aquest motiu es proposen les següents definicions dels diferents col·lectius analitzats en aquest estudi:

Taula 2. Definició dels col·lectius mesurats

Concepte	Definició
Joves	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona.
Joves NEET	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona que NO estan treballant, NO estan estudiant i que NO estan incapacitades permanentment.
Joves NEET amb estudis postobligatoris	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona que NO estan treballant, NO estan estudiant i que NO estan incapacitades permanentment i que han assolit l'educació secundària superior ja sigui la general (batxillerat) o la professional (CFGM o equivalent).
Joves NEET amb ESO o inferior	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona que NO estan treballant, NO estan estudiant, que NO estan incapacitades permanentment i que han assolit com a màxim l'ESO.
Joves NEET analfabets o primària	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona que NO estan treballant, NO estan estudiant, que NO estan incapacitades permanentment i NO ha assolit l'ESO.
Joves NEET passius	Persones d'entre 16 i 24 anys residents a la ciutat de Barcelona que NO estan treballant, NO busca feina activament , NO estan estudiant i que NO estan incapacitades permanentment.

Font: elaboració pròpia.

Les fonts d'informació utilitzades han estat diverses segons l'objectiu de l'anàlisi: en primer lloc, per estimar el volum de joves NEET i extreure els perfils sociodemogràfics, s'ha utilitzat, d'una banda, l'EPA del segon trimestre dels anys 2011 i 2016 i, de l'altra, els Censos de Població i Habitatge (en endavant Cens) pels anys 2001 i 2011.

L'EPA és el registre de referència per l'Eurostat, l'INE o l'Idescat a l'hora de calcular l'AEP i els joves NEET per a l'Estat espanyol i Catalunya. S'ha escollit l'EPA del segon trimestre perquè és el moment de l'any que presenta menys estacionalitat i és el considerat més estable.³ Quant al Cens, cal esmentar que s'ha seleccionat aquesta font d'informació perquè és la que presenta el recompte de la població resident i que proporciona les principals característiques demogràfiques i socials de la població i de les llars i famílies. S'ha volgut analitzar les dades dels dos darrers censos de població per tal de validar el volum de joves inactius estimats a través de l'EPA i, alhora, extreure'n els perfils sociodemogràfics. És important esmentar que

³ Els trimestres restants estan directament relacionats amb el període de vacances d'estiu o de Nadal, fet que pot comportar una distorsió en la declaració del nombre d'ocupats i d'estudiants a l'hora de fer l'enquesta.

totes dues fonts d'informació presenten característiques singulars a l'hora d'elaborar la recollida i el tractament de la informació i, per aquest motiu, poden existir diferències tècniques i metodològiques que dificulten l'equiparació entre ambdues bases de dades. No obstant això, l'elaboració dels indicadors de l'EPA i dels censos presenten una notable correlació.

Un altre aspecte que cal mencionar respecte a aquestes dues fonts d'informació és l'àmbit territorial. Així com en el Cens les dades estan disponibles per la ciutat de Barcelona, no és així en el cas de l'EPA, que al tractar-se d'una enquesta (i, per tant, basada en una mostra de la població), el nivell mínim territorial amb representativitat i significació estadística és la província. Així doncs, no és possible extreure directament les dades de Barcelona a través de l'EPA. És per aquest motiu que s'ha elaborat una estimació a partir de les dades de la província de Barcelona tenint en compte que aquesta presenta una estructura de població en termes demogràfics i formatius diferents a la ciutat.

En aquesta línia de detecció de les trajectòries d'aquest col·lectiu en aquest estudi s'han inclòs altres dades provinents d'altres fonts d'informació rellevant. Aquestes són l'*Enquesta de joves de Barcelona*, les dades de graduació del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i, finalment, les dades que ofereix el *Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona 2015* elaborat pel Consorci d'Educació de Barcelona.

- **Metodologia**

Tant els censos de població com l'EPA s'ha analitzat a partir de les microdades que l'INE proporciona a partir de la seva pàgina web. Aquestes s'han analitzat a partir de l'estadística descriptiva a través del programari SPSS.

Excepte el cens de l'any 2001 que és un cens universal i, per tant, és una base de dades amb totes les persones censades a l'Estat espanyol s'ha ponderat l'univers mostral a través del factor de ponderació establert en cada una de les bases de dades.

Per tal d'ajustar-se al màxim a la definició teòrica del concepte s'han cotejat cada una de les variables existents en les base de dades. És important esmentar que algunes variables, tot i tenir la mateixa formulació de l'anunciat, presenten categories diferents. Aquesta és una limitació que sovint s'ha pogut resoldre aplicant el filtre d'una segona pregunta que permetia ajustar més el significat entre ambdues bases de dades.

El càlcul del volum dels i les joves s’ha realitzat a partir de les variables que permetien filtrar els joves inactius que no estan ni estudiant ni treballant. En primer lloc, es fa un filtre per l’àmbit geogràfic, l’edat de la població, l’activitat econòmica i la formació de la persona en el moment de l’enquesta.

Cada un dels indicadors s’ha realitzat a partir de les variables presentades a les taules 3 i 4. Aquests presenten el primer nivell de l’anàlisi el qual ens ha permès seleccionar els casos segons les condicions presentades en la taula 1 d’aquest informe. En l’anàlisi de perfils s’han utilitzat altres variables de caràcter sociodemogràfic. Un cop s’ha identificat cada un dels col·lectius a analitzar s’ha procedit a extreure’n el perfil sociodemogràfic segons la correlació que presentava cada una de les variables.

El filtre s’aplica tenint en compte el criteri presentat en l’informe de Serracant anteriorment esmentat:

Figura 3. Síntesi de les categories incloses en la construcció de l’indicador NEET- restringit.

Situació d'activitat	Relació amb els estudis	Cerca d'ocupació	Cerca activa d'ocupació	Disponibilitat per treballar	Raó per no cercar ocupació o raó de la no disponibilitat per treballar
Inactiu	No estudiant	Sí	No	Sí	No pertinent
				No	Altres raons
			Sí	No	No ho sap
					Altres raons
		No	No pertinent	No pertinent	No ho sap
					Creu que no trobarà feina
					Altres raons
					No ho sap

Font: “Generació NI-NI”. Estigmatització i exclusió social. Pàg 36

Taula 3. Variables utilitzades per elaborar el càlcul en els Censos 2001 i 2011

Nombre del campo	Nombre de la variable	Longitud del campo	Inicio	Fin	Valores válidos
Filtro de primer nivel					
Código de provincia	CPRO	2	1	2	Desde 1 hasta 52
Código o tamaño de municipio	CMUN	3	1	3	Si tamaño de municipio <=2.000, CMUN=991 Si 2.001 <=tamaño de municipio <=5.000, CMUN=992 Si 5.001 <=tamaño de municipio <=10.000, CMUN=993 Si 10.001 <=tamaño de municipio <=20.000, CMUN=994 Si tamaño de municipio >20.000, CMUN=Código de municipio
Edad	EDAD	3	4	6	Desde 0 hasta 120
Nivel de estudios completados	ESREAL	2	7	8	1 No sabe leer o escribir 2 Sabe leer y escribir pero fue menos de 5 años a la escuela 3 Fue a la escuela 5 o más años pero no llegó al último curso de ESO, EGB o Bachiller Elemental 4 Llegó al último curso de ESO, EGB o Bachiller Elemental o tiene el Certificado de Escolaridad o de Estudios Primarios 5 Bachiller (LOE, LOGSE), BUP, Bachiller Superior, COU, PREU 6 FP grado medio, FP I, Oficialía industrial o equivalente, Grado Medio de Música y Danza, Certificados de Escuelas Oficiales de Idiomas 7 FP grado superior, FP II, Maestría industrial o equivalente 8 Diplomatura universitaria, Arquitectura Técnica, Ingeniería Técnica o equivalente 9 Grado Universitario o equivalente 10 Licenciatura, Arquitectura, Ingeniería o equivalente 11 Máster oficial universitario (a partir de 2006), Especialidades Médicas o análogos 12 Doctorado blanco, si tiene menos de 16 años
Relación con la actividad	RELA	1	9	9	1 Ocupado 2 Parado que ha trabajado antes 3 Parado buscando su primer empleo 4 Persona con invalidez laboral permanente 5 Jubilado, prejubilado, pensionista o rentista 6 Otra situación blanco, si edad<16
Estudios en curso	ESCUR1	2	10	11	01 ESO, Educación secundaria para adultos
	ESCUR2	2	12	13	02 Programas de Cualificación Profesional Inicial

	ESCUR3	2	14	15	03 Bachillerato 04 Grado Medio de FP, de Artes Plásticas y Diseño y de EE. Deportivas o equivalente 05 Enseñanzas de Escuelas oficiales de idiomas 06 Enseñanzas Profesionales de Música y Danza 07 Grado Superior de FP, de Artes Plásticas y Diseño y de EE. Deportivas o equivalente 08 Diplomatura universitaria, Arquitectura Técnica, Ingeniería Técnica o equivalente 09 Estudios de Grado Universitario y de Enseñanzas Artísticas y equivalentes 10 Licenciatura, Arquitectura, Ingeniería o equivalente 11 Máster oficial universitario, Especialidades Médicas o análogos 12 Doctorado 13 Otros cursos de educación reglada (Enseñanzas iniciales para adultos, ...) 14 Cursos de formación de los Servicios Públicos de Empleo 15 Otros cursos de formación no reglados. blanco, si edad<16 o (edad>=16 y No está recibiendo estudios)
--	--------	---	----	----	--

Font: Fichero muestra de microdatos anonimizados Personas-Hogares Censo. INE.

Taula 4. Variables utilitzades per elaborar el càlcul a l'EPA 2001 i 2016

Datos de Control		
Identificador numérico del trimestre a que se refieren los datos		
Filtro:	Todas las personas / viviendas	
Variable:	CICLO	
Valores:	130	T1-2005
	(...)	(...)
	169	T4-2014
	(...)	(...)
Variable:	CCAA	
Provincia donde se ubica la vivienda		
Filtro:	Todas las personas / viviendas	
Variable:	PROV	
Tipo de registro: Mayor de 15, menor de 16, vivienda		
Filtro:	Todas las personas / viviendas	
Variable:	NIVEL	
Valores:	1	Persona de 16 o más años
	2	Menor de 16 años
Datos demográficos		

Edad (años cumplidos)		
Filtro:	Todas las personas	
Variable:	EDAD	
Valores:	00 = de 0 A 4 años	
	05 = de 5 A 9 años	
	10 = de 10 A 15 años	
	16 = de 16 A 19 años	
	20 = de 20 A 24 años	
	25 = de 25 A 29 años	
	30 = de 30 A 34 años	
	35 = de 35 A 39 años	
	40 = de 40 A 44 años	
	45 = de 45 A 49 años	
	50 = de 50 A 54 años	
	55 = de 55 A 59 años	
	60 = de 60 A 64 años	
	65 = 65 o más años	
Formación y nivel de estudios		
Nivel de estudios		
Filtro:	Todas las personas de 16 y más años	
Variable:	NFORMA	
Valores:		CNED 2014 (01-81) CNED 2000 (11-80)
	AN	Analfabetos (código 01 en CNED-2014), (código 80 en CNED-2000)
	P1	Educación primaria incompleta (código 02 en CNED-2014), (código 11 en CNED-2000)
	P2	Educación primaria (código 10 en CNED-2014), (código 12 en CNED 2000)
	S1	Primera etapa de educación secundaria (códigos 21-24 en CNED-2014), (códigos 21-23, 31, 36* en CNED-2000)
	SG	Segunda etapa de educación secundaria. Orientación general (código 32 en CNED-2014), (código 32 en CNED-2000)
	SP	Segunda etapa de educación secundaria. Orientación profesional (incluye educación postsecundaria no superior) (códigos 33-35, 41 en CNED-2014), (códigos 33, 34, 41 en CNED-2000)
	SU	Educación superior (códigos 51, 52, 61-63, 71-75, 81 en CNED-2014), (códigos 50-56, 59, 61 en CNED-2000)
En los resultados de nivel de estudios terminados se produce una ruptura con la introducción de la nueva CNED 2014 pues con esta clasificación, algunos de los estudios en curso reglados que antes no aumentan el nivel al finalizarse, ahora sí lo hacen		
* Desde el primer trimestre de 2003, se incluye en la CNED-2000 esta nueva categoría 36 garantía social / iniciación profesional que agrupa a las personas con una formación básica profesional que permite su inserción en el mercado laboral, pero que no han alcanzado los objetivos de la educación secundaria obligatoria (eso) y, por tanto, no se pueden clasificar		
Ha cursado estudios reglados (enseñanza regular) durante las cuatro últimas semanas		

Filtro:	Todas las personas de 16 y más años	
Variable:	CURSR	
Valores:	1	Sí
	2	Estudiante en vacaciones
	3	No
Nivel de estudios de los estudios reglados cursados		
Filtro:	Todas las personas de 16 y más años que han cursado estudios reglados durante las 4 últimas semanas	
Variable:	NCURSR	
Valores:	CNED 2014 (11-81) CNED 2000 (11-61)	
	PR	Educación primaria (códigos 11-13 en CNED-2014), (códigos 11-13 en CNED-2000)
	S1	Primera etapa de educación secundaria (códigos 21-23 en CNED-2014), (códigos 22, 23, 36** en CNED-2000)
	SG	Segunda etapa de educación secundaria. Orientación general (códigos 31, 32 en CNED-2014), (código 32 en CNED-2000)
	SP	Segunda etapa de educación secundaria. Orientación profesional (incluye educación postsecundaria no superior (códigos 33-35*, 36-37, 41 en CNED-2014), (códigos 33, 34 en CNED-2000))
	SU	Educación superior (códigos 51, 52, 61-63, 71-75, 81 en CNED-2014), (códigos 50-52, 54-56, 59, 61 en CNED-2000)
En los resultados de estudios en curso reglados se produce una ruptura con la introducción de la nueva CNED 2014 pues gran parte de los estudios que con la CNED 2000 se consideraban no reglados, pasan a ser reglados con la nueva clasificación		
** Desde el primer trimestre de 2003, se incluye en la CNED-2000 esta nueva categoría 36 garantía social / iniciación profesional que agrupa a las personas con una formación básica profesional que permite su inserción en el mercado laboral, pero que no han alcanzado los objetivos de la educación secundaria obligatoria (eso) y, por tanto, no se pueden clasificar		
* Los estudios de las escuelas oficiales de idiomas pasan a clasificarse con la CNED 2014 como estudios reglados. En la CNED 2000 se consideraban no reglados.		
Ha realizado algún curso de formación no reglada, durante las cuatro últimas semanas		
Filtro:	Todas las personas de 16 y más años	
Variable:	CURSNR	
Valores:	1	Sí
	2	Estudiante en vacaciones
	3	No
Búsqueda de empleo		
Ha buscado empleo o ha realizado gestiones para establecerse por su cuenta en las últimas 4 semanas		
Filtro:	Personas de 16 a 74 años sin empleo que no han trabajado en la semana de referencia	
Variable:	BUSCA	
Valores:	1	Sí

	6	No
Situaciones diversas		
Situación de inactividad autopercebida por el informante en la que se encontraba la semana de referencia		
Filtro:	Todas las personas de 16 y más años	
Variable:	SIDI1, SIDI2, SIDI3	
Valores:	1	Estudiante (aunque esté de vacaciones)
	2	Percibía una pensión de jubilación o unos ingresos de prejubilación
	3	Dedicado a las labores del hogar
	4	Incapacitado permanente
	5	Percibiendo una pensión distinta a la de jubilación (o prejubilación)
	6	Realizando sin remuneración trabajos sociales, actividades benéficas...
	7	Otras situaciones
	0	No sabe / No refiere estado de inactividad
Variables derivadas		
Relación con la actividad de los entrevistados		
Filtro:	Todas las personas de 16 y más años	
Variable:	AOI	
Valores:	3	Ocupados subempleados por insuficiencia de horas
	4	Resto de ocupados
	5	Parados que buscan primer empleo
	6	Parados que han trabajado antes
	7	Inactivos 1 (desanimados)
	8	Inactivos 2 (junto con los desanimados forman los activos potenciales)
	9	Inactivos 3 (resto de inactivos)
Factor de elevación reponderado		
Filtro:	Todos los registros	
Variable:	FACTOREL	
Valores:	XXXX.XX	

Font: *Diseño de registros y valores válidos. Microdatos EPA. INE.*

Així com els dos censos ofereixen dades directament a escala municipal, en el cas de l'EPA ha estat necessari calcular una estimació per la ciutat de Barcelona. En primer lloc s'ha aplicat el filtre del col·lectiu analitzat per la província de Barcelona i un cop s'ha obtingut el volum de joves segons les característiques de l'indicador, s'ha aplicat a les dades del padró municipal d'habitants el percentatge del volum d'aquests joves a la ciutat de Barcelona. Aquesta operació s'ha repetit per cada un dels anys analitzat.

Més enllà de l'anàlisi de les variables utilitzades, s'ha optat per elaborar una seqüència temporal a partir d'aquestes dues fonts d'informació per tal de poder aportar fonaments significatius en la trajectòria del volum de joves NEET, així com presentar dades amb una solvència important que permetin una aproximació al fenomen amb una major fiabilitat. És per aquest motiu que s'ha seleccionat el període temporal de l'any 2001 i 2011 per la font censal i l'any 2011 i 2016 per la font de l'EPA, on l'any 2011 és el nexa d'unió entre ambdós períodes.

- **Resultats: volum de joves NEET**

A continuació es presenten dues taules: la primera fa referència als resultats obtinguts per la província de Barcelona i, la segona, per la capital catalana. La inclusió de la primera permet reforçar els resultats de la segona, objecte central de l'estudi. Per aquest motiu, només s'analitzaran detalladament els resultats per la ciutat de Barcelona.

Taula 5. Volum de joves que ni treballen ni estudien. Província de Barcelona. 2001-2016

Indicador⁴	Cens 2001 Prov. BCN	Cens 2011 Prov. BCN	EPA 2n T. 2011 Prov. BCN	EPA 2n T. 2016 Prov. BCN
Volum de joves	12,0% (576.722)	8,6% (469.856)	8,7% (475.732)	8,4% (455.698)
Volum de joves que estan estudiant i treballant	84,8% (488.849)	71,6% (369.154)	79,7% (378.929)	86,4% (393.500)
Volum de joves que estudien	50,2% (289.567)	53,8% (252.621)	59,0% (280.821)	67,2% (306.109)
Joves NEET	13,1% (75.408)	27,3% (128.348)	20,1% (95.712)	13,2% (60.252)
Joves NEET amb estudis postobligatoris	1,0% (5.784)	7,4% (34.754)	3,8 (17.984)	3,9 (17.959)
Joves NEET amb ESO o inferior	9,2% (53.151)	16,6% (77.923)	14,5% (68.972)	7,4% (33.733)
Joves NEET analfabets o estudis primaris	5,7% (32.826)	5,6% (26.194)	5,5% (26.386)	5,4% (24.395)
Joves NEET passius	n. d.	n. d.	4,8% (22.688)	4,5% (20.504)

Font: elaboració pròpia.

Nota: La suma de joves que estan estudiant i treballant amb la de joves NEET, no té perquè resultar 100% degut a l'existència de casos "perduts" o persones amb discapacitat permanent no incloses en aquesta anàlisi

A la taula 6 podem observar els resultats obtinguts per la ciutat de Barcelona pels diferents registres. Mentre les dades del cens s'han pogut obtenir directament, l'estimació de les dades de l'EPA s'ha calculat en base a la incidència del fenomen, és a dir, del volum de joves segons la seva situació, pel conjunt de la província. Aquest fet implica dues consideracions: la primera és el fet que la capital catalana té un pes significatiu per la totalitat de la província i la segona és que cal tenir present que la ciutat de Barcelona presenta uns indicadors d'ocupabilitat i de nivells educatius més favorables que els de la resta de la província. Per tant, podem pensar que la incidència del fenomen és inferior a la ciutat que a la resta de la província i en conseqüència les xifres mostrades poden ser enteses com a valors màxims o escenaris menys favorables.

⁴ A continuació es detallen els càlculs dels indicadors:

Joves: pes dels joves de 16 a 24 anys en base al total de la població.

Joves que estant estudiant i treballant: el nombre de joves de 16 a 24 anys que declaren estar treballant i estudiant en base al volum de joves d'aquesta mateixa edat. Cal esmentar que aquest indicador no s'ha de comparar amb la taxa d'atur juvenil ja que són indicadors amb enfocaments diferents i, per tant, denominadors diferents. La taxa d'atur posa en relació la població jove segons la relació amb l'activitat econòmica mentre que l'indicador presentat en aquest apartat ho fa en base al total de joves siguin actius o inactius. Aquest fet ja que el valor de la taxa d'aturats sigui més elevat ja que el volum de joves posat en relació és menor.

La resta d'indicadors s'ha calculat amb els mateixos criteris, en base al total de joves d'entre 16 i 24 anys.

Taula 6. Volum de joves que ni treballen ni estudien. Ciutat de Barcelona. 2001-2016

Indicador	Cens 2001 Barcelona	Cens 2011 Barcelona	EPA 2n T. 2011 Estimació BCN	EPA 2n T. 2016 Estimació BCN
Volum de joves	10,6% (159.073)	8,1% (130.210)	8,1% (130.210)	8,0% (129.078)
Volum de joves que estan estudiant i treballant	85,7% (136.336)	83,9% (109.194)	79,7%* (104.132)	86,4%* (111.523)
Volum de joves que estudien	46,0% (73.285)	60,0% (78.515)	59,0% (76.156)	67,2% (86.740)
Joves NEET	13,3% (21.100)	22,8% (29.649) 24,8% - homes 21,1%-dones	20,1%* (26.131)	13,2%* (17.038) 14,5 - homes 11,8%-dones
Joves NEET amb estudis postobligatoris	1,0% (5.635)	7,2% (9.416)	3,8* (4.965)	3,9* (5.034)
Joves NEET amb ESO o inferior	7,5% (11.933)	11,9% (15.452)	14,5%* (18.945)	7,4%* (9.681)
Joves NEET analfabets o estudis primaris	3,1% (4.887)	4,1% (5.332)	5,5%* (7.186)	5,4%* (6.970)
Joves NEET passius	n. d.	n. d.	4,8%* (6.271)	4,5%* (5.809)

* Estimació: aplicació del percentatge de la província al volum de joves de la ciutat de Barcelona

Nota: La suma de joves que estan estudiant i treballant amb la de joves NEET, no té perquè resultar 100% degut a l'existència de casos "perduts" o persones amb discapacitat permanent no incloses en aquesta anàlisi

La primera dada que observem és l'evolució del nombre i pes relatiu dels joves de 16 a 24 anys sobre el conjunt de la població de la ciutat. Es tracta d'una evolució a la baixa ja que tant en nombres absoluts i relatius s'observa un descens continuat durant el període 2001-2016, del 10,6% al 8,0%. Aquesta xifra també s'ha de tenir present en termes econòmics i de competitivitat; dit d'una altra manera, en absència d'immigració a la ciutat, la població en edat activa disminueix ja que cada cop arriben a edats d'incorporar-se al mercat de treball generacions menys nombroses com són les nascudes a la dècada dels anys 90, moment de mínima fecunditat històrica en el nostre país. En termes positius, hem de pensar que aquestes generacions més buides han de tenir menys dificultats d'inserció laboral, fins i tot en moments d'incertesa econòmica com l'actual, que en generacions més plenes.

Si ens centrem en els i les joves que estan treballant i/o estudiant, apreciem que després d'una dècada de disminució constant, els nivells d'ocupació s'han recuperat fins a assolir xifres

similars a les de l'any 2001: prop de 9 de cada 10 joves estan estudiant o treballant en l'actualitat. Aquest xifra és significativament positiva en tant que demostra una posició activa del jovent, que es pot deure a dos factors determinants: en primer lloc, una certa recuperació econòmica que pot afavorir que un major nombre de joves estigui treballant, i, en segon lloc, que la situació de crisi econòmica d'anys anteriors hagi incentivat la continuació o el retorn de les trajectòries educatives. Una dada positiva és l'increment de joves que estudien. Si observem l'evolució, apreciem que de l'any 2001 al 2016 gairebé s'ha incrementat en 20 punts percentuals. Ara bé, aquesta tendència positiva també ens mostra la relació inversa en termes d'inserció laboral: en el període analitzat s'ha reduït el volum de joves que està treballant.

En contraposició a aquest fet, i centrant-nos en l'anàlisi de la gent jove que està fora del sistema educatiu i laboral, la tendència és la complementària si no contemplem factors de vulnerabilitat: durant el període 2001-2011 el nombre de joves inactius s'incrementa substancialment (un 40% en termes absoluts i un 70% o 9 punts percentuals en termes relatius), i es torna a reduir al 2016 fins a nivells similars als del 2001.

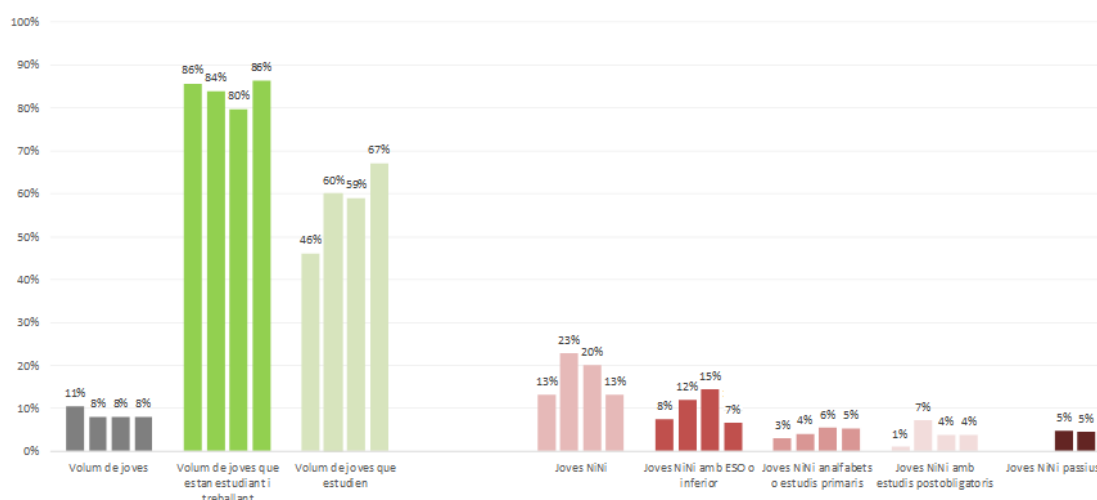
Ara bé, aquest escenari pren rellevància quan s'incorporen en l'anàlisi els nivells formatius. Una primera dada preocupant a tenir en compte és que el nombre de persones joves amb estudis postobligatoris (CFGM, Batxillerat o equivalent) —nivell mínim que recomana la Unió Europea—, que es troben en situació d'inactivitat ha augmentat significativament entre 2001 i 2016, això sí amb un màxim assolit l'any 2011. No es tracta estrictament d'un abandonament en tant que sí que han assolit la titulació, sinó que podríem pensar que es tracta d'una desafecció per continuar amb la trajectòria educativa i la percepció de la impossibilitat d'inserir-se en el mercat de treball ja que no es fa un acompanyament personalitzat en les etapes de transició a aquest col·lectiu per part de les institucions i l'administració pública.

Aquesta tendència també la trobem entre les persones que han assolit com a màxim els estudis secundaris obligatoris (en endavant ESO). Les dades mostren la mateixa dinàmica de recuperació que el conjunt de col·lectiu de persones NEET: els nivells del 2016 són lleugerament inferiors als de l'any 2001 després d'haver-se recuperat en relació al màxim d'inactivitat observat al 2011. Aquesta mateixa dinàmica s'observa pel conjunt de la ciutat de Barcelona. Entre aquest col·lectiu de joves podem trobar els que comencen un CFGM o un batxillerat i l'abandonen durant el primer o segon any o bé senzillament opten per no continuar la seva etapa educativa.

Si dins d'aquest col·lectiu ens centrem en les persones més vulnerables (aquelles que com a màxim només disposen d'estudis primaris), apreciem l'increment de la tendència del nombre i pes relatiu d'aquest col·lectiu. Podem pensar que aquest fet està directament correlacionat amb l'arribada de persones de nacionalitat estrangera que no disposen d'aquests nivells educatius ja que actualment el sistema educatiu català és obligatori dels 6 als 16 anys. Així, si mirem el percentatge de persones amb nacionalitat estrangera l'any 2001 era del 6,0% sobre el total de joves de la ciutat mentre que a l'any 2016 ha passat a ser del 21,4%.

Finalment, cal comentar les dades dels i les joves NEET i que a més declaren no tenir una actitud activa en la seva recerca en les últimes quatre setmanes prèvies al moment de l'enquesta. Aquest indicador només es pot analitzar a partir de l'EPA i, per tant, només està disponible pel període 2011 i 2016. L'evolució entre aquests anys ens mostra una tendència estable: al voltant de 5 de cada 100 joves diu tenir una actitud passiva de recerca de feina. Entre els motius al·legats per justificar aquesta situació hi ha no saber on adreçar-se per trobar feina, estar en situació d'un expedient de regulació d'ocupació o bé restar a l'espera dels resultats d'una sol·licitud anterior.

Figura 4. Indicadors per la ciutat de Barcelona. Cens 2001 i 2011 i EPA 2n T 2011 i 2016

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens de població i habitatge i de l'EPA

- Resultats: perfil de joves NEET

Per tal d'extreure el perfil de la persona jove NEET d'entre 16 i 24 anys a la ciutat, s'ha optat per analitzar tant les dades del Cens de l'any 2011 com de l'EPA del 2016. No obstant això, els

perfils amb nivells educatius més baixos (i, per tant, més específics) només s'han pogut analitzar a través del Cens 2011, ja que l'EPA no permet un nivell de detall tant concret sense que s'alteri la representativitat estadística dels resultats degut a les limitacions imposades per la mida de la mostra.

Abans de concretar el perfil cal constatar que les dades presenten la mateixa estructura en ambdues fonts i, per tant, la tipologia de jove inactiu és manté a grans trets invariable en els darrers 5 anys.

- **Perfil general**

El primer que cal constatar és que l'exclusió tant del sistema educatiu com laboral afecta lleugerament més als homes que no pas a les dones. On sí que hi ha similitud entre ambdós **sexes** és en la incidència del fenomen segons l'**edat**, ja que és major en el grup 20-24.

Pel que fa a la **nacionalitat**, la representació d'estrangers dins del col·lectiu analitzat és superior a la proporció de joves estrangers de la ciutat, motiu pel qual la immigració se situa com una variable rellevant. Tot i això, degut a que és un col·lectiu minoritari entre el jovent barceloní, el perfil més representat són les persones de nacionalitat espanyola. Aquesta distribució apuntada també s'observa si es té en compte la nacionalitat del pare i de la mare en què els pares i mares de nacionalitat estrangera prenen major rellevància.

Pel que fa l'**estat civil**, la majoria de les persones NEET són solteres, especialment entre els homes. En relació a això la gran majoria no té persones menors de 16 anys a càrrec, sinó que són ells els qui ocupen la posició de fill o filla en l'estructura de la llar tipus. En relació a aquesta, una de cada dues es correspon a una llar formada per una parella i una persona menor de 25 anys.

Un altre perfil detectat és en relació a l'**origen socioeconòmic** de la gent jove mesurat com a la situació professional i el nivell educatiu dels seus progenitors. El nivell d'estudis màxim assolit tant dels pares com de les mares és en major mesura el de segon grau, és a dir, estudis secundaris obligatoris. En termes de mercat de treball observem que el 69,4% de les llars hi ha a part del o la jove hi ha més persones aturades i de fet, en un de cada cinc casos, tots els membres de la llar estan desocupats. I una altra dada destacable és que dels pares i mares ocupats una de cada dues persones té contracte temporal. Finalment, cal esmentar que dos de cada tres joves inactius declaren realitzar tasques domèstiques, on el 62% són dones.

Taula 7. Perfil tipus del o de la jove NEET

Indicadors	Cens 2011	EPA 2016
Sexe	54,0% homes	55,8% homes
Nacionalitat	70,0% espanyola	67,7% espanyola
Estat civil	87,8% solters	94,3% solters
Estudis completat	55,8 % ESO o inferior	56,0% ESO o inferior
Condició a la Llar	76,0% fill/a	75,7% fill/a
Estructura de la Llar	49,75% llar amb parella amb menors de 25 anys	n.d
Atur a la llar	69,4% amb altres persones aturades	n.d
Ocupació a la llar	21,1% on ningú treballa	n.d
Tasques de la llar	n.d.	66,7% dedicat a les tasques de la llar
Nacionalitat del pare	65,5% espanyola	62,8% espanyola
Estudis completat del pare	61,2% segon grau	62,8% segon grau
Tipologia de contracte del pare	53,9% treball fix o indefinit	57,4% treball fix o indefinit
Nacionalitat de la mare	66,1% espanyola	66,3% espanyola
Estudis completats de la mare	62,7% segon grau	66,3% segon grau
Tipologia de contracte de la mare	53,9% treball fix o indefinit	54,7% treball fix o indefinit

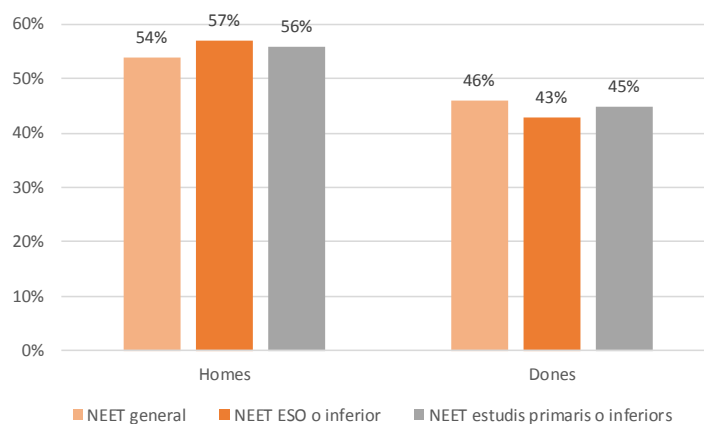
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011 i de l'EPA 2016

- Joves NEET segons el nivell educatiu

Si incorporem la variable de **nivells educatius** apreciem que la intensitat d'alguns fenòmens s'accentua. Tot seguit es presenten de forma sintètica les principals conclusions de l'anàlisi estadística:

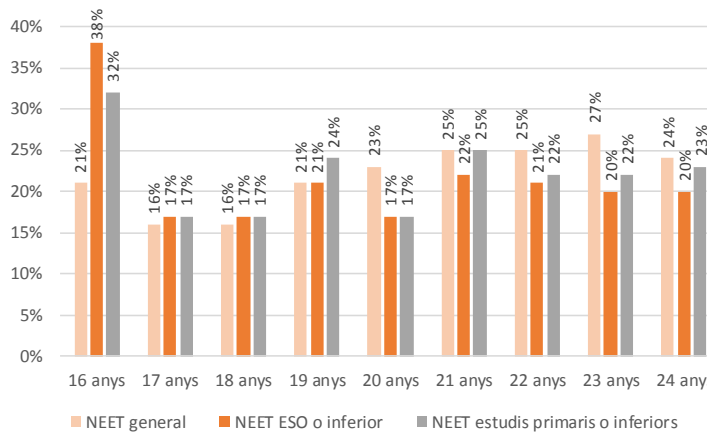
- **Sexe i edat.** Ambdues variables presenten una relació directa respecte el nivell d'estudis màxim assolit. A menor nivell educatiu més incidència entre els i les joves de 16 anys indistintament del sexe.

Figura 5. Joves NEET segons el sexe i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

Figura 6. Joves NEET segons l'edat i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

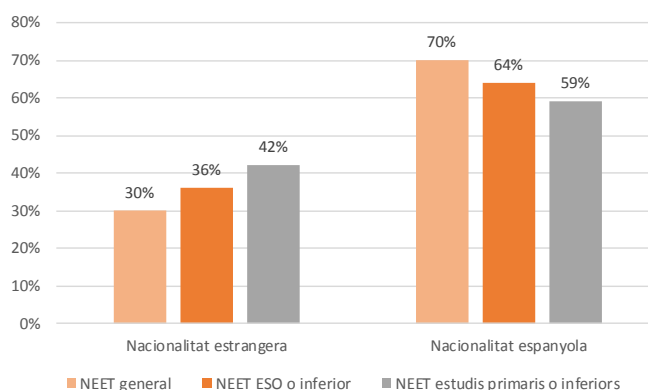
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

→ **Nivell educatiu.** Hi ha una major incidència del fenomen un cop finalitzat els ensenyaments secundaris obligatoris. Per tant, és on trobem uns nivells d'abandonament superiors. Des de l'*Anuari de l'FP* ja s'ha detectat aquest fet on el 37% de les persones matriculades en un CFGM en el curs 2013-2014 no van finalitzar els estudis.⁵

⁵ *Anuari de la Formació Professional a Barcelona 2015*. Revista. Pàgina 28.

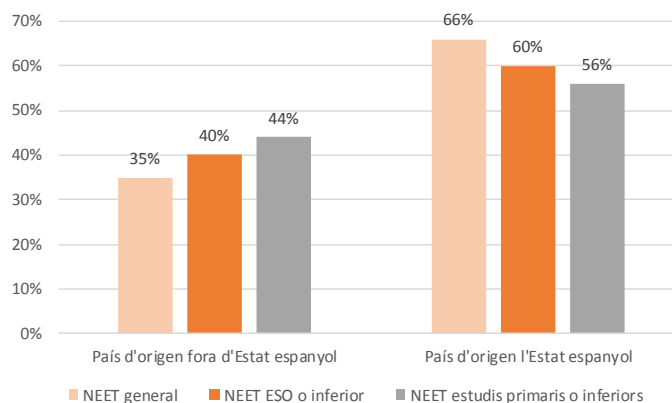
- **Condició migratòria.** Les persones immigrants de segona generació estan més representades en els nivells formatius més baixos: entre els i les joves que no han assolit l'ESO la població nascuda fora de l'Estat espanyol representa prop de la meitat de la gent jove NEET.⁶

Figura 7. Joves NEET segons la nacionalitat i els nivells d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

Figura 8. Joves NEET segons la nacionalitat del pare i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

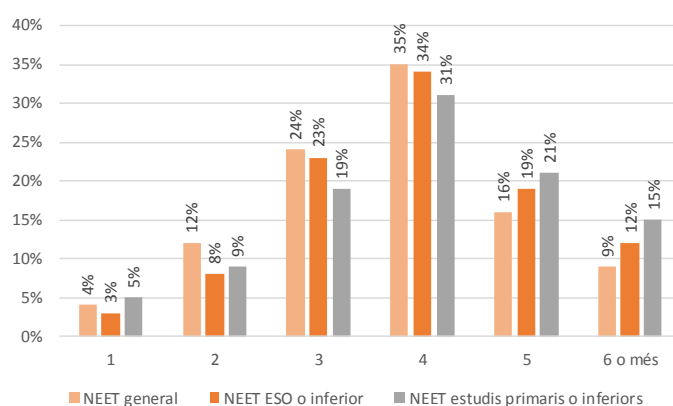

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

⁶ Aquest fet coincideix amb els resultats de l'informe *Oportunitats educatives a Barcelona 2016*, que destaca el perfil d'alumnat estranger com un dels més importants a l'hora d'analitzar l'abandonament escolar en tant que presenten unes taxes de graduació 20 punts percentuals inferiors a les de la població autòctona.

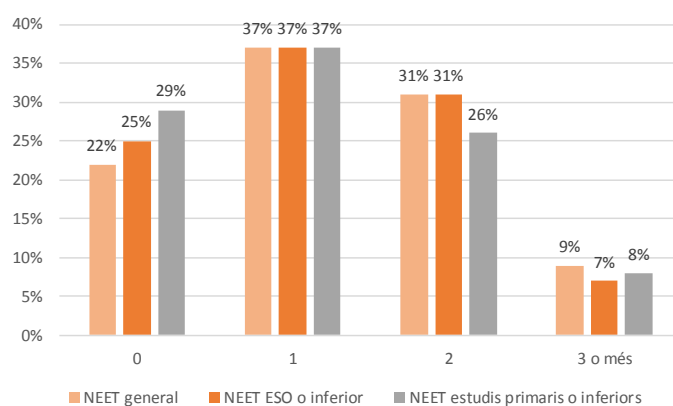
- **Estructura de la llar, estat civil i descendència.** A mesura que disminueix el nivell formatiu dels i les joves augmenta la grandària de la llar, fet que està directament relacionat amb el fenomen migratori. Tot i que a menor nivell educatiu continuen sent majoria les persones solteres, s'incrementa la diversitat de les estructures familiars i la representació de persones joves casades i de dones amb descendència augmenta.

Figura 9. Joves NEET segons el nombre de persones a la llar i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

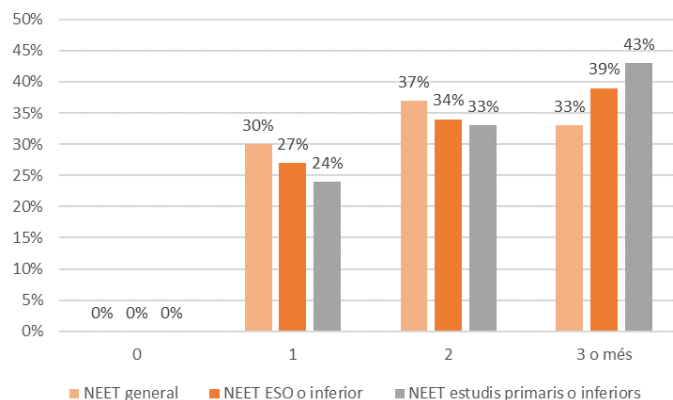
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

Figura 10. Joves NEET segons el nombre de persones ocupades a la llar i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

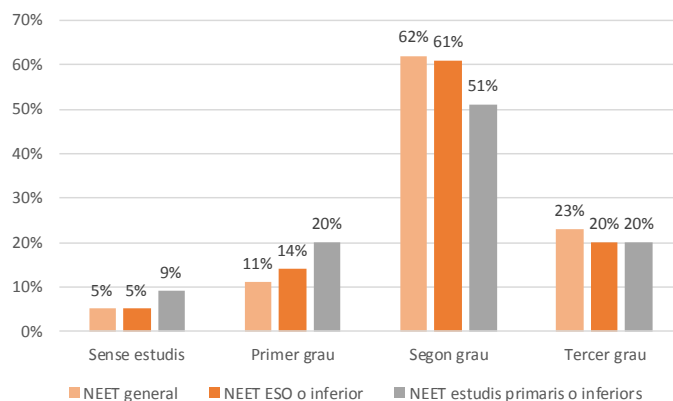
Figura 11. Joves NEET segons el nombre de persones aturades a la llar i el nivell d'estudis. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

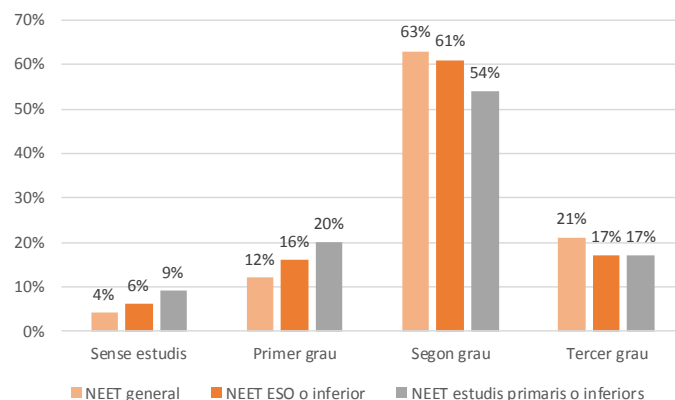
→ **Condició socioeconòmica.** En termes generals, els nivells educatius dels pares i mares disminueixen a mesura que augmenta el grau de vulnerabilitat dels i les joves: el 50,9% dels pares dels i les joves sense ESO tenen estudis secundaris valor, molt inferior al del conjunt del col·lectiu analitzat. Un altre element que incideix de forma negativa és els nivells d'ocupació i d'atur de les persones que integren la llar: un cop més observem que hi ha una correlació directa entre el nombre de persones de la llar desocupades i els baixos nivells formatius de la població jove.

Figura 12. Nivell formatiu del pare dels joves NEET segons el nivell educatiu. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

Figura 13. Nivell formatiu de la mare dels joves NEET segons el nivell educatiu. Ciutat de Barcelona 2011

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

- Possible localització: districtes i barris

Després d'haver presentat el volum i el perfil de les persones que estarien fora del sistema educatiu o laboral es vol analitzar en quins districtes de la ciutat de Barcelona la incidència d'aquest fet pot ser més rellevant o no. Les dades analitzades anteriorment pel Cens del 2011 o per l'EPA del 2016 no ofereixen dades a nivell de districtes o unitats censals en el nivell de detall que volem observar. És per aquest motiu que s'ha optat per observar les dades d'altres fonts d'informació disponibles com és l'*Enquesta de joves de Barcelona 2015* i la que ofereix el *Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona* per cada un dels districtes.

Per tal de poder estimar la localització del col·lectiu estudiat primer de tot cal observar quina és la distribució dels i les joves de 16 i 24 anys en el mapa de districtes de la ciutat segons els tres aspectes significatius detectats: la distribució demogràfica, els nivells educatius i la nacionalitat. Tres condicionants rellevants a tenir en compte.

A les figures 14 i 15 es mostren els mapes segons aquestes variables. Si ens centrem en la distribució de la gent jove de 15 a 24 anys apreciem que són els districtes de Sarrià-Sant Gervasi i de Nou Barris on trobem un major volum de joves, concretament els barris de Tres Torres i Torre Baró respectivament. També cal destacar el barri de La Vila Olímpica de Poblenou.

Quant a la presència de persones de nacionalitat estrangera segons districte apreciem que Ciutat Vella seguit de Nou Barris i Sants-Montjuïc són els districtes amb més presència de joves amb nacionalitat estrangera. En contraposició, Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts i Sant Martí són els districtes amb més població de nacionalitat espanyola.

Figura 14. Percentatge de població jove de 15 a 24 anys per barris. 2016

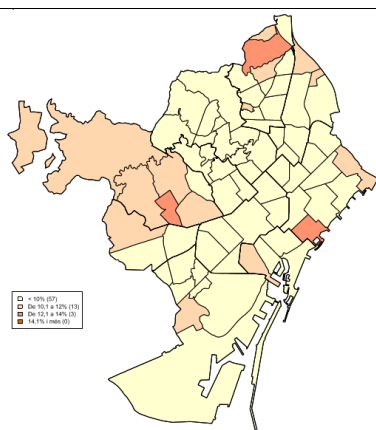
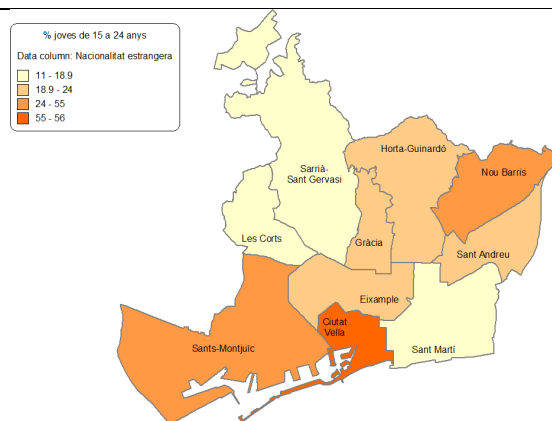

Figura 15. Percentatge de població jove de 15 a 24 anys de nacionalitat estrangera per districtes. 2011

Font: Informe estadístic. *Característiques de la població de Barcelona segons el Padró Municipal. Gener 2016*

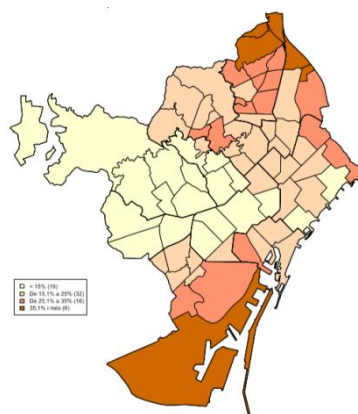
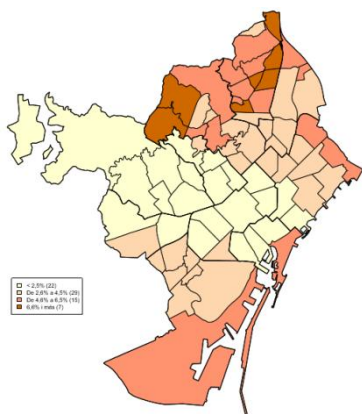
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Cens 2011

Si aportem les dades segons els nivells formatius de la població de 16 i més anys (vegeu figura 16) també podem observar comportaments a destacar segons el districte. Abans, però, cal esmentar que s'ha optat per escollir la població major de 15 anys perquè en l'apartat anterior s'ha observat que els nivells educatius dels pares i les mares també incideix en el fet d'excloure's o no del sistema educatiu i laboral.

Figura 16. Distribució de la població major de 15 anys segons el nivell educatiu assolit i els barri de residència. Barcelona. 2016

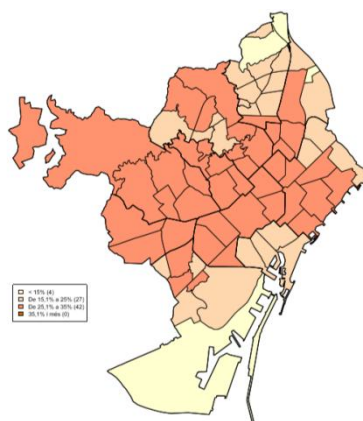
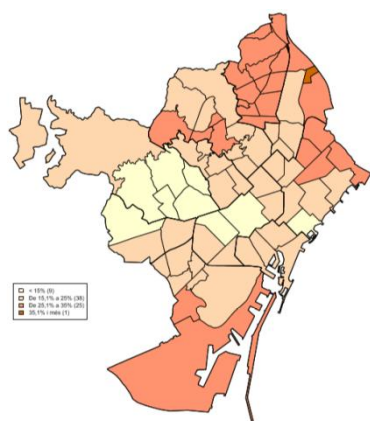
Sense estudis

Estudis primaris

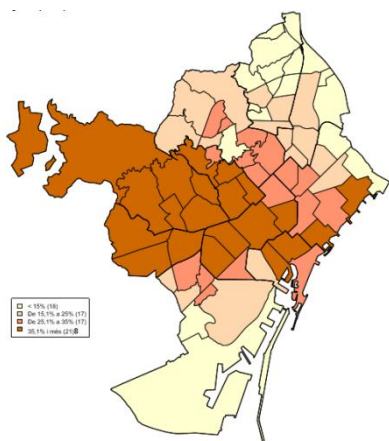

Estudis d'ESO

Estudis de secundària superior (Batx. CGM)

Estudis superiors (CFGS i Graus Univ.)

Font: Informes estadístics. *Característiques de la població de Barcelona segons el Padró Municipal. Gener 2016*

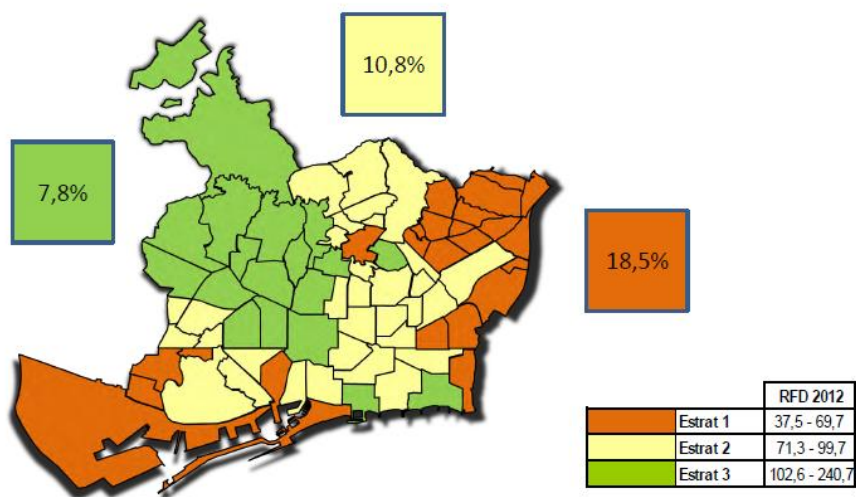
El primer que s'observa és una relació inversa entre els mapes: en els districtes amb un volum de població amb nivells formatius d'ESO menys presència de població amb estudis superiors i a la inversa. Els districtes de Sant-Montjuïc, Horta-Guinardó i Nou Barris presenten uns nivells formatius més baixos que els districtes de Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts, Gràcia i Eixample on el volum de persones amb estudis postobligatoris (concretament en el cas dels estudis superiors) és significativament superior.

Després d'haver observat les dades sociodemogràfiques segons el districte de residència a continuació s'aporta en la figura 17 la localització de les persones joves que declaren no estar treballant ni estudiant en l'Enquesta de joves de Barcelona 2015.

Sants-Montjuïc i Nou Barris són els dos districtes amb un major nombre de persones joves inactives tant laboral com educativament, concretament en un 18,5%, 8 punts percentuals que el segon estrat analitzat en l'Enquesta. Tal com s'ha apreciat anteriorment són les zones de Barcelona amb uns nivells formatius més baixos i amb una presència d'immigració rellevant respecte la resta de districtes de la ciutat. En termes demogràfics, Nou Barris també presenta un percentatge de població jove superior a la resta de la ciutat.

Figura 17. Distribució dels i les joves que declaren no estar ni treballant ni estudiant

No estudien ni treballen: 11,4%

Font: Enquesta de joves de Barcelona 2015

Per finalitzar l'anàlisi de districte també s'ha considerat convenient aportar les dades dels resultats de les competències bàsiques de primària i ESO i els nivells de repetició de l'alumnat perquè les investigacions entorn a l'AEP i la desafecció del sistema educatiu mostren com en

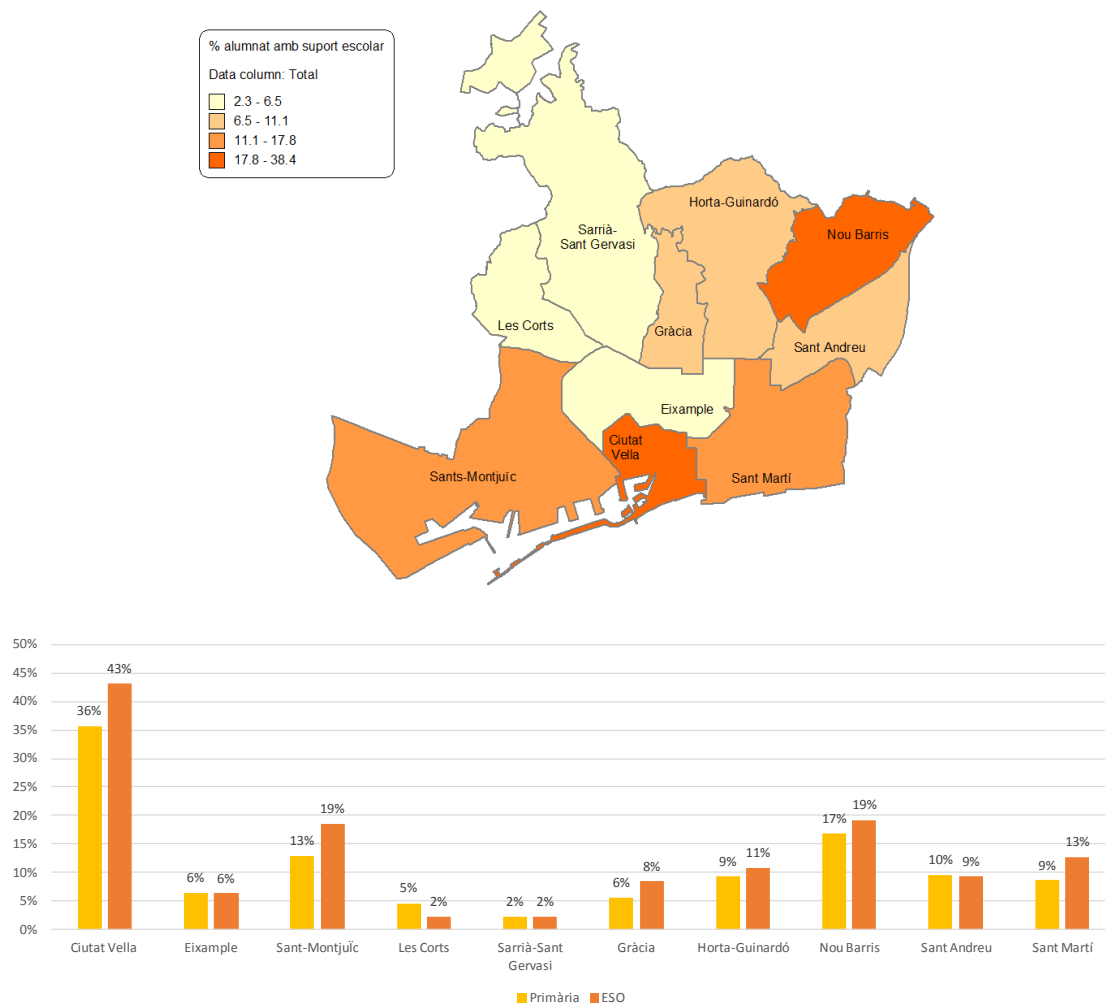
les etapes primerenques podem començar a trobar signes prematurs d'exclusió i desmotivació dels i les joves que acaben sent exclosos del sistema tant educatiu com laboral.

El districte on més suport a l'alumnat es dedica és Ciutat Vella, entorn al 40% de l'alumnat tant de primària com secundària rep suport. En distància hi trobem Nou Barris (al voltant del 18% en ambdues etapes educatives) i Sants-Montjuïc (amb un 15% de mitjana). La resta de districtes tenen uns nivells més o menys homogenis a excepció de Sarrià-Sant Gervasi que té els nivells més baixos d'alumnat amb suport. Ara bé, en termes absoluts és rellevant destacar que el nombre d'alumnat matriculat per districte varia notablement: mentre a Ciutat Vella hi ha 5.658 persones a la resta de districtes el nombre absoluts supera, exceptuant Gràcia (amb 8.630 joves) el dels 10.000 matriculats.

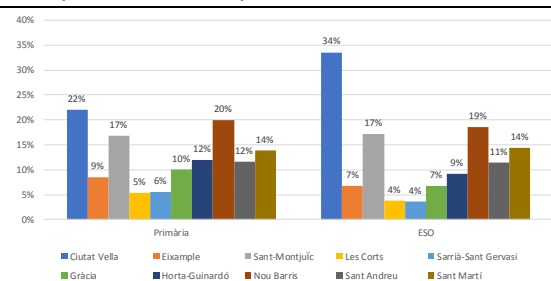
En termes d'assoliment de les competències bàsiques continuem trobant els mateixos districtes amb uns nivells més baixos d'assoliment: Ciutat Vella, Sant-Montjuïc i Nou Barris. Segons l'origen de l'alumnat és interessant observar que exceptuant Sarrià-Sant Gervasi, les Corts i Sant Andreu (un de cada dos és d'origen espanyol) en la resta de districtes hi ha una presència notable d'alumnat estranger o de segona generació. Cal tenir present que en alguns d'aquests districtes amb major presència d'alumnat estranger amb dificultats resideix en districtes on la immigració hi és més present.

Figura 18. Principals resultats de l'alumnat amb suport escolar segons el districte. 2015

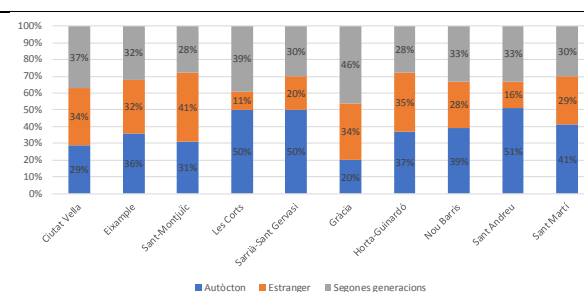
Percentatge alumnat que rep suport escolar

Mitjana dels no aprovats en les competències bàsiques

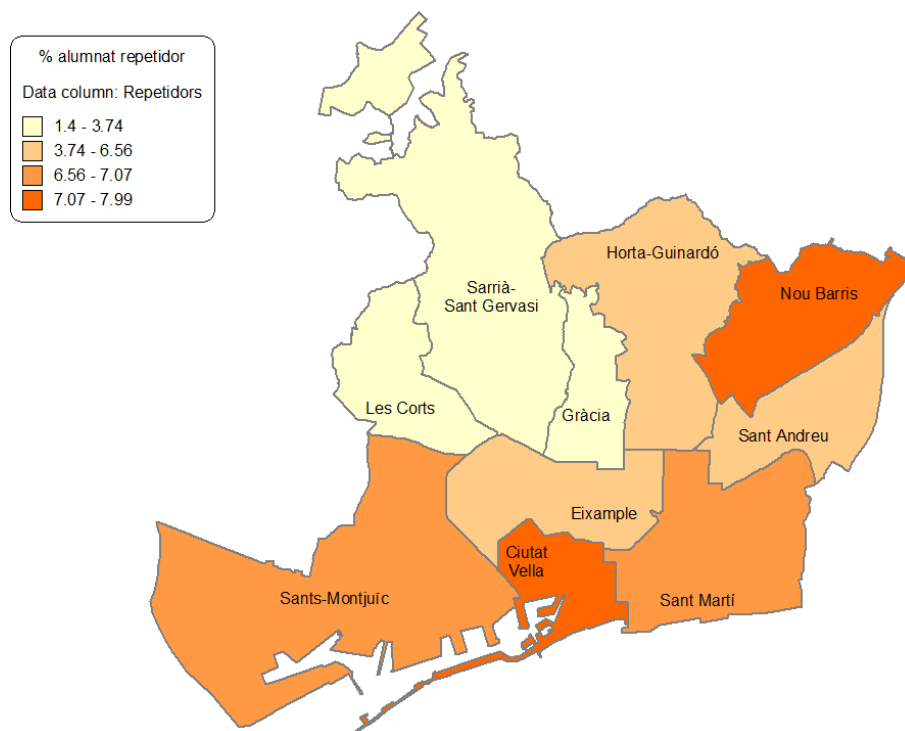
Origen geogràfic de l'alumnat. 2015

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Mapa de recursos de suport escolar a Barcelona

La figura 19 presenta el percentatge d'alumnes que repeteixen a l'ESO segons el districte de residència. El primer que s'observa és l'alt percentatge de joves repetidors als districtes de Nou Barris i Ciutat Vella en primera instància seguit dels de Sants-Montjuïc i Sant Martí.

Figura 19. Percentatge d'alumnat que repeteix a l'ESO per districtes. Curs 2015-2016

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'ensenyament

A tall de conclusió, cal esmentar que els districtes més susceptibles a tenir joves amb desafecció educativa i, per tant, amb uns nivells més baixos d'ocupabilitat i amb menys probabilitat d'inserir-se en el mercat de treball són els districtes de Sants-Montjuïc, i Nou Barris. No obstant a aquesta estimació, cal esmentar que aquest fenomen és transversal per la ciutat.

IV. A tall de síntesi

A continuació es presenten les principals dades extretes a tall de síntesi:

- Actualment no existeix una definició unívoca del fenomen NEET.
- Les fonts d'informació utilitzades són el Cens de població i habitatge de l'any 2001 i 2011 i l'EPA del segon trimestre de l'any 2011 i 2016. La primera proporciona dades per la ciutat de Barcelona i la segona per la província.
- Els joves NEET a la ciutat de Barcelona són el 13,2% de la població d'entre 16 i 24 anys, en termes absoluts són 17.038 al segon trimestre de l'any 2016.
- La incidència del fenomen entre els homes és major (14,5%) que no pas entre les dones (11,8%).
- Des de l'any 2001 a l'any 2016 el volum de joves amb estudis d'ESO o postobligatoris que ni estudien ni treballen s'ha incrementat, essent l'any 2011 el punt àlgid del fenomen.
- La condició migratòria, els nivells formatius dels pares i les mares i l'estructura de la llar són factors que incideixen en el fet NEET.
- Els districtes de Nou Barris i Sants-Montjuïc són els que presenten el major percentatge de joves NEET.

V. Recomanacions

Després d'haver observat les dades obtingudes i visibilitat el volum i els perfils dels i les joves NEET a la ciutat de Barcelona, es considera interessant poder impulsar un seguit d'accions per tal d'intervenir:

- Complementar aquest informe quantitatiu amb una anàlisi qualitativa focalitzant l'objectiu en la definició dels perfils sociodemogràfics tenint en compte la seva trajectòria personal i educativa.
- Establir una comissió permanent integrada per experts que permeti generar coneixement entorn a l'AEP i al fet NEET.
- Acotar i establir un concepte comú de referència conjuntament amb els diferents agents educatius i socials per tal de poder impulsar un registre únic sota els mateixos criteris de recollida de la informació.

- Establir un protocol únic d'actuació per tal de poder fer el seguiment als joves i les joves NEET. En aquest sentit, les entitats tant educatives com socials no disposen dels mecanismes necessaris per poder-ho fer i per aquest motiu es proposa d'impulsar la figura de l'acompanyant, mentor de la persona que deixa prematurament els estudis i que no s'insereix en el sistema laboral.
- Dotar d'una xarxa de recursos permanents als districtes de forma equitativa i articulada al conjunt de la ciutat adreçats a les persones amb perfils amb més probabilitat d'esdevenir NEET i treballar des de la prevenció.
- Avaluar l'eficàcia dels programes adreçats als joves amb la finalitat d'inserció laboral i educativa per tal de detectar-ne els reptes a millorar i, alhora, visibilitzar-ne i posar en valor els punts forts.
- Dissenyar nous projectes i accions formatives que vetllin per la globalitat, amb itineraris a mida segons les necessitats de les persones, amb acompanyament personalitzat i formació basada no només en competències professionals sinó fonamentalment en competències personals i transversals que puguin apoderar les persones i dotar-les d'eines per a la seva inserció laboral o reinserció en el sistema educatiu.